Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr
University Health Board

Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr

Adroddiad Cryfhau Partneriaethau Cymdeithasol

2024/25

Cyflwyniad

Daeth y Bil Partneriaeth Gymdeithasol a Chaffael Cyhoeddus (Cymru) yn gyfraith ym mis Awst 2022. Mae'r Ddeddf yn canolbwyntio ar sut y gall sefydliadau gydweithio yng Nghymru i ddarparu gwasanaethau cyhoeddus mewn ffordd deg a chyfrifol. Daeth y gyfraith i rym yn 2024. Mae'r Ddeddf yn sefydlu Cyngor Partneriaeth Gymdeithasol ar gyfer Gweinidogion Cymru i siarad gyda phartneriaid i fodloni nodau lles cymdeithasol. Mae'r cyngor yn cynghori Gweinidogion Cymru am y ffyrdd gorau y gall partneriaeth gymdeithasol weithio. Mae'r cyngor yn cynnwys y llywodraeth, cyflogwyr a gweithwyr gan gynnwys undebau llafur.
O dan y rheoliad, mae'n ofynnol i gyrff cyhoeddus siarad gyda'u gweithwyr gyda'r nod o gytuno ar eu nodau lles a sut y byddant yn eu cyflawni. Mae partneriaeth gymdeithasol yn golygu gweithwyr a chyflogwyr yn cydweithio i ddatrys problemau. Ym mis Mawrth 2025, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru Llawlyfr Defnyddiwr yn amlinellu dyletswyddau cyrff cyhoeddus mewn perthynas â'r Ddeddf gan gyflwyno Adnodd Hunanasesu fel ffordd syml o asesu effeithiolrwydd gweithio mewn Partneriaeth. Cynhaliwyd asesiad sylfaenol gan ddefnyddio'r Adnodd Hunanasesu i lywio'r adroddiad hwn.

Yr Adnodd Hunanasesu a'r Asesiad Llinell Sylfaen

Anfonwyd yr adnodd hunanasesu at 73 o aelodau o Grŵp Partneriaeth y Gweithlu i'w gwblhau a'i drafod yn y cyfarfod. Mae'r canlyniadau llawn wedi'u cynnwys yn atodiad A. Roedd y gyfradd ymateb yn 15% a phrofwyd a thrafodwyd y canlyniadau yn y Grŵp Partneriaeth Gweithlu ar 18 Gorffennaf 2025. Dangosodd y canlyniadau gydlyniant clir rhwng canlyniadau rheolwyr a chydweithwyr undebau llafur. Cytunodd pob parti yn gryf â'r datganiadau mewn perthynas â gweithio mewn partneriaeth yn PBC. Gan fod pob parti a oedd yn bresennol yn cwmpasu pob maes ar draws y sefydliad, penderfynwyd bod y canlyniadau ar y cyfan yn adlewyrchu cryfder gweithio mewn partneriaeth o fewn y Bwrdd Iechyd. Roedd pob parti yn cytuno bod y bartneriaeth yn gymharol iach ar draws pob maes. Bydd deialog yn parhau i sicrhau bod y lefelau sylfaenol yn cael eu cynnal a'u gwella pan gynhelir yr archwiliad nesaf.

Bydd canlyniadau'r Adnodd Hunanasesu yn cael eu rhannu â'r Fforwm Partneriaeth Lleol i brofi ymhellach a yw'r canlyniadau'n cael eu cytuno ar y lefelau uchaf yn y sefydliad.

Cynhadledd Llywodraeth Cymru

Cynhaliodd Llywodraeth Cymru gynhadledd i godi ymwybyddiaeth o ddyletswyddau a chyfrifoldebau holl gyrff cyhoeddus Gogledd Cymru ddydd Gwener, 15 Mawrth 2024. Cafodd Jan Tomlinson, Cadeirydd Ochr Staff a Kay Hannigan, Cyfarwyddwr Cyswllt Gwasanaethau Pobl, eu gwahodd i siarad yn y digwyddiad i rannu sut y mae partneriaeth gymdeithasol yn gweithredu o fewn PBC. Roedd siaradwyr allweddol eraill yn cynnwys Hannah Blythin, AS lleol a'r Dirprwy Weinidog dros Bartneriaeth Gymdeithasol ar y pryd. Roedd hwn yn fforwm ardderchog i amlygu cyflawniadau PBC mewn perthynas â gweithio mewn partneriaeth.

Gweithio mewn Partneriaeth Gymdeithasol ar Waith

O fewn PBC, mae Undebau Llafur yn gweithio’n agos gyda rheolwyr i ymgorffori egwyddorion partneriaeth gymdeithasol trwy weithio mewn partneriaeth. Mae Aelod Annibynnol Undeb Llafur y Bwrdd Iechyd yn eistedd ar y Bwrdd, sy'n sicrhau bod llais y bartneriaeth yn cael ei glywed ar y lefelau uchaf. Fel Aelod o'r Bwrdd, disgwylir i'r aelod annibynnol o'r undeb llafur gyfrannu'n llawn at drafodaethau'r Bwrdd.

Fforwm Partneriaeth Lleol BIPBC yw’r mecanwaith ffurfiol y mae rheolwyr ac undebau llafur a chyrff proffesiynol (y cyfeirir atynt o hyn ymlaen fel sefydliadau staff) yn cydweithio i wella gwasanaethau iechyd i bobl Cymru. Dyma’r fforwm lle mae rhanddeiliaid allweddol yn ymgysylltu â’i gilydd i lywio, trafod a cheisio cytuno ar flaenoriaethau lleol ar faterion y gweithlu a'r gwasanaeth iechyd. Mae’r fforwm wedi sefydlu deialog reolaidd a ffurfiol rhwng Gweithrediaeth y Bwrdd a sefydliadau staff ar faterion sy’n ymwneud â materion y gweithlu a'r gwasanaeth iechyd. Mae'r grŵp yn cyfarfod bob chwarter ac mae Cadeirydd Ochr Staff a'r Prif Swyddog Gweithredol yn cadeirio ar y cyd.

Mae’r Grŵp Partneriaeth Gweithlu yn cwrdd yn fisol i hyrwyddo a darparu deialog reolaidd rhwng y Gyfarwyddiaeth Gwasanaethau pobl, uwch reolwyr a phartneriaid undebau llafur ar faterion yn ymwneud â gweithlu PBC. Mae’r grŵp yn galluogi rheolwyr a phartneriaid undebau llafur i gyflwyno materion sy'n effeithio ar y gweithlu i'w trafod a gwneud penderfyniadau. Mae pob newid sefydliadol ac adolygiad gwasanaeth sy’n effeithio ar y gweithlu yn cael eu goruchwylio o fewn y grŵp, ac yn cael eu hymgynghori arnynt, cyn eu rhyddhau i'r sefydliad ehangach ar gyfer ymgynghoriad llawn.

Cynhelir ymgynghoriad ffurfiol rhwng y sefydliad a Chymdeithas Feddygol Prydain (BMA) trwy’r Pwyllgor Negodi Lleol. Dyma’r cyfle i gynrychiolwyr y BMA gwrdd ag uwch arweinwyr y Bwrdd Iechyd i drafod materion gweithio mewn partneriaeth sy'n benodol berthnasol i'r gweithlu meddygol.

Mae gan bob un o’r cymunedau iechyd grwpiau pobl a diwylliant gyda chynrychiolwyr undebau llafar lleol wedi'u gwahodd i fod yn aelodau craidd o'r grŵp. Pwrpas y grŵp yw cynghori a rhoi sicrwydd i’r Uwch Dîm Arwain lleol ar ddatblygiad, gweithredu ac effeithiolrwydd strategaethau mewn perthynas â'r gweithlu, datblygiad sefydliadol a diwylliant y gymuned iechyd. Mae’r grŵp hefyd yn rhoi cyngor a sicrwydd mewn perthynas ag alinio strategaethau â Byw'n Iach, Aros yn Iach a strategaethau cenedlaethol perthnasol. Mae'r grŵp hefyd yn gyfrifol am ddarparu

tystiolaeth o effaith y gwelliant i Uwch Dîm Arwain Cymuned Iechyd Integredig Ardal y Canol wrth weithredu strategaethau.

Trefniadau Cyfleusterau

Mae PBC wedi ymrwymo i sicrhau bod cynrychiolwyr undebau llafur yn cael amser rhesymol i ffwrdd â thâl i ymgymryd â dyletswyddau undeb llafur fel yr amlinellir yng Nghytundeb Partneriaeth a Chydnabyddiaeth WP15. Mae’r cytundeb yn dynodi’r fframwaith ar gyfer amser i ffwrdd a chyfleusterau ar gyfer cynrychiolwyr achrededig Undebau Llafur a gydnabyddir gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC), yn unol â thelerau ac amodau Agenda ar gyfer Newid Cymru.

Fel rhan o ymrwymiad y Bwrdd Iechyd i’r agenda gweithio mewn partneriaeth, mae’n cydnabod bod buddsoddi mewn Cytundeb Amser i Ffwrdd a Chyfleusterau yn agwedd allweddol ar reoli'r bobl sy'n darparu gwasanaethau iechyd i boblogaeth Gogledd Cymru ac ymwelwyr yr ardal. Mae’r cytundeb yn ystyried y fframwaith statudol perthnasol.

Mae BIPBC yn cydnabod y bydd darparu amser i ffwrdd a chyfleusterau i gyflawni dyletswyddau a gweithgareddau undebau llafur o fudd i'r Bwrdd Iechyd a'r sefydliadau undebau llafur. Mae BIPBC yn cydnabod y cynnydd sylweddol yn y gofynion a osodir ar sefydliadau Undebau Llafur wrth i'r agenda bartneriaeth ddatblygu ac wrth iddi barhau i ddatblygu. Mae wedi ymrwymo i gefnogi cynrychiolwyr i ymgymryd â’u rolau a’u cyfrifoldebau.

Casgliad

Mae BIPBC wedi ymrwymo i weithio mewn partneriaeth â’i sefydliadau staff ac undebau llafur i sicrhau bod gwasanaethau yn cael eu darparu ar gyfer poblogaeth Gogledd Cymru. Mae’r adnodd hunanasesu wedi dangos cydlyniant ar draws y sefydliad, gyda phob parti yn cadarnhau bod y bartneriaeth yn gymharol iach a dylid parhau i’w chynnal a’i gwella.

Partneriaeth gymdeithasol yw'r mecanwaith y mae rhanddeiliaid allweddol yn ymgysylltu â'i gilydd i lywio, trafod a cheisio cytuno ar flaenoriaethau lleol ar faterion y gweithlu a'r gwasanaeth iechyd. Mae hyn yn galluogi i ddeialog ffurfiol ac anffurfiol reolaidd ddigwydd rhwng Gweithredwyr, rheolwyr a sefydliadau staff ar faterion sy’n ymwneud â’r gweithlu a gwasanaethau iechyd.

Cydnabyddir y bydd penderfyniadau anodd eu gwneud wrth symud ymlaen, a fydd yn gofyn am drafodaethau cadarn. Fodd bynnag, mae deialog barhaus yn galluogi pob parti i gydweithio i ddod o hyd i ateb derbyniol. Cyflawnir canlyniadau gwell trwy wrando ar farn eraill, archwilio safbwyntiau eraill, a cheisio atebion amgen. Mae partneriaeth gymdeithasol yn cynnwys cydweithwyr yng nghyfnodau cynnar dechrau prosiect, nid dim ond ymgynghori ar ôl i'r cynllun gael ei ddatblygu.

Blaengynllun

Er ein bod yn cydnabod bod partneriaeth gymdeithasol wedi'i hymgorffori o fewn PBC, dangosodd yr archwiliad fod meysydd ar gyfer gwella a'r her yw cynnal y safonau yr ydym yn eu cyflawni ac yn ymdrechu i wella. Bydd partneriaeth gymdeithasol yn rhan annatod o bob rhaglen datblygu arweinyddiaeth. Bydd adolygiad o'r rhaglenni yn cael ei gynnal i sicrhau bod partneriaeth gymdeithasol yn cael ei hymgorffori.

Bydd y sefydliad yn cefnogi cynrychiolwyr undebau llafur i gael rhyddid i ymgymryd â'u cyfrifoldebau partneriaeth gymdeithasol. Bydd PBC yn cefnogi aelodau undebau llafur i ennill achrediad i ymgymryd â rolau cynrychioliadol i weithio ochr yn ochr â chynrychiolwyr achrededig presennol. Bydd cyfleoedd i ddod yn gynrychiolwyr achrededig yn cael eu hyrwyddo.

Bydd adroddiadau ar weithgareddau partneriaeth gymdeithasol yn parhau i gael eu rhannu trwy'r Fforwm Partneriaethau Lleol a'r Pwyllgor Pobl a Diwylliant.